

Pfv.II.20.697/2010/9.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a felperesnek az I. r. és a II. r. alperesek ellen élettársi közös vagyon megosztása iránt a Heves Megyei Bíróságon 5.P.20.289/2008. szám alatt folyamatban volt és a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.892/2009/8. számú közbenső ítéletével elbírált perében az említett számú jogerős határozat ellen az I. r. alperes részéről 30. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 15.000 (tizenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes és az I. r. alperes 1994. augusztusától két éven keresztül együtt éltek, majd kapcsolatuk megszakadt. Utóbb a felperes E.ben, a D. F. úton ingatlant vásárolt, beköltözését követően a felperes és az I. r. alperes a kapcsolatukat felújították és 1999. júniusában úgy döntöttek, hogy ingatlanjaikat értékesítik és közösen vásárolnak családi házat.

A felperes az ingatlanának értékesítése után - átmenetileg - az I. r. alperes lakásába költözött, majd 1999. június 15-én a felperes és az I. r. alperes egymás között 7/15-8/15 arányban megvásárolták az E., V. M. út szám alatti ingatlant, ahová be is költöztek.

A felperes keresetében kérte az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetését és az élettársi közös vagyon megosztását. Előadta, hogy az I. r. alperessel 1999. júniusától 2005. októberéig élettársi kapcsolatban éltek.

Az I. r. alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A per kezdeti szakaszában még nem vitatta a felperes által állított időtartamban az élettársi kapcsolat fennállását, utóbb azonban arra hivatkozott, hogy a felperessel csak érzelmi kapcsolata volt, ezért - bár közös tulajdonú ingatlanban éltek - közöttük a közös gazdálkodás, együttes vagyonszerzés nem valósult meg.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletében megállapította, hogy a felperes és az I. r. alperes 1999. júniusától 2005. októberéig élettársként éltek együtt.

A bizonyítási eljárás eredményeként az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perbeli közös tulajdonú ingatlanban a felperes és az I. r. alperes közösen nevelték a felperes házasságából született gyermekét. A közös háztartás költségeit elsősorban a felperes jövedelméből fedezték, míg az ingatlan felújításával és fenntartásával kapcsolatos kiadásokat az I. r. alperes fizette. Az I. r. alperes tulajdonában álló barackos ültetvény a felperes és az I. r. alperes, valamint a felperes fiúgyermeké közösen művelték, a gyümölcs értékesítéséből befolyt jövedelmet közös célokra fordították. Az élettársaknak 2003. október 31-én Dániel utónevű közös gyermekük született, akiről közösen gondoskodtak.

Az élettársi kapcsolat 2005. október elején szakadt meg, ettől kezdődően az I. r. alperes a háztartás költségeihez már nem járult hozzá, a felperes pedig nem gondoskodott az I. r. alperes étkeztetéséről, ruháinak tisztán tartásáról.

Az elsőfokú bíróság a perben azt vizsgálta, a bizonyítási eljárás annak megállapítására irányult, hogy a felperes és az I. r. alperes között fennállt-e a Ptk. 685/A. §-a szerinti élettársi kapcsolat valamennyi tartalmi eleme.

Ítéletének indokolásában 10 pontba foglalva sorolta fel azokat a tényeket, illetve bizonyítékokat, amelyekből arra a jogi következtetésre jutott, hogy jelen esetben az élettársi kapcsolat fogalmi elemei megvalósultak, a bizonyítékok összessége ezt kétséget kizáróan alátámasztja.

A fentiekkel összefüggésben az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az I. r. alperes maga sem vonta kétségbe az érzelmi közösség fennállását és az sem volt vitás, hogy 1999. nyarától 2006. márciusáig, az I. r. alperes elköltözéséig a volt élettársak közös ingatlanban éltek. Egészen az ingó vagyoneleltárral kapcsolatos bizonyításig az I. r. alperes maga is élettársi kapcsolatnak minősítette a felpereshez fűződő viszonyát és a közös gyermek elhelyezése tárgyában hozott elsőfokú ítélet indokolása szerint is élettársi kapcsolatban éltek. A felperes és az I. r. alperes között minőségileg más volt a kapcsolat 1994. és 1996. között, majd 1999-et követően. A korábbi időszakban a közös gazdálkodás, a közös gazdasági célok kitűzése még nem történt meg, a kapcsolat megszakadására éppen azért került sor, mivel a felperes akkor még nem volt hajlandó az I. r. alperessel való gazdasági együttműködésre. 1999-ben azonban már más volt a helyzet, a felek a korábbi életvitelüket feladva, ingatlanjaikat értékesítve, közös

családi otthont létesítettek. A közös háztartási vitelére és a közös gazdálkodásra utalnak az ingatlanadó, illetve az ingatlan biztosítási díjának fizetésével kapcsolatos tények és az életközösség megszakadása után, 2006. januárjában a rezsiköltség viselésére kötött megállapodás (erre az együttélés, közös gazdálkodás időszakában nem volt szükség). Az élettársi kapcsolat létének egyik legfőbb bizonyítéka azonban a közös gyermek vállalása.

A másodfokú bíróság közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta.

Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a felek előadásának, illetve a bizonyítékok adatainak egybevetésével, a bizonyítás egészének alapos, hibátlan, részleteiben is indokolt, a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek megfelelő értékelésével állapította meg.

Az élettársi kapcsolat Ptk. 685/A. § szerinti definíciója szükségesnek tekintti a felek érzelmi és gazdasági közösségét, valamint azt, hogy a felek közös háztartásban éljenek.

Jelen esetben a felperes és az I. r. alperes a perbeli időszakban közös háztartásban, közös tulajdonú ingatlanban élt. Érzelmi kapcsolatuk, összetartozásuk sem volt vitatott, együttélésükből gyermek származott.

A perben a felperes bizonyította a gazdasági közösség fennállását is. A felperes és az I. r. alperes jelentős gazdasági döntéseiket a közös együttélést, a felperes házasságából született gyermek lakhatását is biztosító közös tulajdonú ingatlan megvásárlására, felújítására vonatkozóan közösen hozták. A felperest és az I. r. alperest ennek során közös szándék, a család színvonalas lakhatásának bizonyítása, boldogulása vezette. A közös gazdasági célokra irányuló együttműködésük megvalósult azzal is, hogy a barackosból közösen megtermelt jövedelmet közös céljaikra fordították. A felperes a külön kezelt jövedelméből viselte a háztartási és a rezsiköltségeket, ellátta a háztartással kapcsolatos teendőket. Ezzel egyidejűleg az I. r. alperes - a családon belül kialakult munkamegosztás keretében - elvégezte a házkörüli munkákat, az önállóan kezelt jövedelmének a mindennapi megélhetést biztosító hozzájárulásán felüli részét közös gazdasági cél elérésére, az ingatlan felújítására fordította.

A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét - az abban kifejtett helyes indokokra visszautalva - helybenhagyta.

A jogerős közbenső ítélet ellen az I. r. alperes nyújtott be

felülvizsgálati kérelmet, melyben - ellenkérelmének megfelelően - annak megállapítását kérte, hogy a felperes és közöttük nem állt fenn élettársi kapcsolat.

Az I. r. alperes igen terjedelmes felülvizsgálati kérelme, amely az első és a másodfokú közbenső ítélet szinte valamennyi ténymegállapítását vitatja és egyenként megkérdőjelezi, a következők szerint foglalható össze.

Az I. r. alperes szerint az általa felajánlott bizonyítást az elsőfokú bíróság csak részben fogadatosította, illetve a bizonyítékokat a Pp. 206. §-át sértő módon értékelte. Ugyanakkor a felperes - bizonyítékokkal alá nem támasztott - állításait tényként fogadta el. Ezzel sérült az Alkotmány 66. §-ának (1) bekezdésében lefektetett, a férfiak és a nők egyenjogúságának elve, illetve a Ptk. 76. §-ában rögzített egyenlő bánásmódhoz való jog.

Az együttélés nem 1999. júniusában, hanem csak augusztusában vette kezdetét, azt követően, hogy a közös tulajdonú ingatlant megvásárolták és oda beköltöztek. A felperes „csak adósságokat hozott a kapcsolatba”, „vagyonyszerzési szándékból” állította az élettársi kapcsolat fennállását. Ugyanakkor tényleges vagyonegyesítési szándéka nem volt, gazdasági együttműködésre nem volt hajlandó. A felperes által közös vagyonként feltüntetett ingóságok túlnyomó részét - számlákkal igazoltan - az I. r. alperes vásárolta. A felek viszonylatában a közös háztartás nem valósult meg.

A perben eljáró bíróságok egyes megállapításai ellentétesek a tényekkel. Így pl. a Fővárosi Ítéltábla ítéletének indokolása azt tartalmazza, hogy a felperes keresetében az ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetését és az élettársi közös vagyon megosztását kérte, noha az utóbbi kérelmet csak később terjesztette elő.

Az is iratellenes megállapítás, hogy az I. r. alperes a kereset elutasítását kérte. Ő ugyanis csak a felemelt kereseti kérelem teljesítését ellenezte.

A másodfokú bíróság az I. r. alperes terhére rótta, hogy az eljárás kezdeti szakaszában még nem vitatta az élettársi kapcsolat tényét. Ez azonban összefüggött azzal, hogy a felperes csak 18 hónappal a keresetlevél benyújtását követően kérte az állítólagos közös vagyon megosztását. Ezen túlmenően az élettársi kapcsolatra vonatkozó korábbi I. r. alperesi nyilatkozat „csupán egyéni állásfoglalás, ezért nem bírhat jelentőséggel”.

A jogerős ítéletnek a közös háztartásra, a költségek viselésére vonatkozó megállapításai is tévesek, illetve a felperes „hamis

nyilatkozatain" alapulnak (pl. a 2008. október 30-i tárgyalási jegyzőkönyv 4. old., a 2009. február 26-i felperesi előkészítő irat 4. old.), szemben az I. r. alperesi tanúk vallomásával, illetve az alperes által csatolt okiratok tartalmával. A felperes ugyanis nem viselte a rezsiköltségeket.

A gazdasági közösség hiányát bizonyítja, hogy nem fele-fele arányban történt a költségek viselése, hanem „kényszer alapján, ugyanis sem közös kassza, közösen megtakarított pénz, sem közös pénzkézelés nem volt”. A fizetését is mindkét fél maga kezelte.

A „közös gazdálkodás” olyan módon valósult meg, hogy az I. r. alperes fizetését teljes egészében felélték, a felperes viszont a saját jövedelméből még félre is tudott tenni. Azt, hogy ő fizette volna a háztartási kiadásokat, számlákkal, csekkekkel nem bizonyította.

Az első és másodfokú ítélet indokolása említést tesz arról, hogy a felek az I. r. alperes barackültetvényét közösen művelték és annak hasznát közös céljaikra fordították. Ez azonban nem valós, csupán a felperes állította, azonban nem bizonyította.

A feleknek közös gazdasági céljaik nem voltak, csak egymással ellentétes céljaik.

A Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében mutatott rá arra, hogy a közös gazdálkodás fennállását közös gazdasági célok kitűzését és megvalósítását kell – többek között – bizonyítani ahhoz, hogy az élettársi kapcsolat fennállását meglehessen állapítani. Az érzelmi kapcsolat fennállása az egy lakásban élés ténye ehhez nem elegendő. Jelen esetben nem nyert bizonyítást, hogy a felperes és az I. r. alperes élettársak lettek volna.

A felülvizsgálati kérelmében az I. r. alperes azt is sérelmezte, hogy a perben eljáró bíróságok az állított élettársi kapcsolattal összefüggésben a Ptk. 578/G. § (1) bekezdésében foglaltakat figyelmen kívül hagyva nem derítették fel a szerzésben való közreműködés arányát.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

Állítása szerint a perben az élettársi kapcsolat tényét bizonyította, az együttélés során a rezsit a szükséges élelmiszert, háztartási szereket a felperes vásárolta meg, míg az I. r. alperes fizetése az ingatlan felújítására fordítódott; így gazdálkodtak, ez volt közöttük a munkamegosztás.

A perben eljáró bíróságok a bizonyítékokat a vonatkozó jogszabályok

szerint értékelték, a levont következtetések helytállóak, a jogerős ítélet jogszerű.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Ptk. 658/A. §-a szerint az élettársak - ha jogszabály másként nem rendelkezik - két, házasságkötés nélkül közös háztartásban, érzelmi és gazdasági közösségben együttélő személy.

A perben eljáró bíróságok e jogszabályhelynek, illetve a kapcsolódó következetes bírói gyakorlatnak megfelelően vizsgálták, hogy jelen esetben az élettársi közösség valamennyi fogalmi eleme megállapítható-e, különös tekintettel a gazdasági közösség fennállására.

Ezzel összefüggésben helyesen mutatott rá a másodfokú bíróság arra, hogy a gazdasági közösség mint fogalmi elem körében az ítélkezési gyakorlat a felek közös célok érdekében való együttműködésének és az általuk szerzett jövedelmek közös célra történő felhasználásának, tehát annak tulajdonít döntő jelentőséget, hogy a felek szándéka közös közreműködéssel, közös vagyon megszerzésére irányuljon és ennek érdekében egymást támogatva együttesen járjanak el. A gazdasági közösség csak akkor állapítható meg, ha a felek nem csupán az együttélés mindennapi kiadásai tekintetében működnek együtt, hanem gazdasági tevékenységüket meghatározó célkitűzéseik az életközösség teljes tartalma alatt közösek, ennek eléréséhez pedig teljes körű együttműködést tanúsítanak, jövedelmeiket közös céljaik érdekében együttesen használják fel. A gazdasági közösség fennállását önmagában nem zárja ki az, ha a felek külön-külön kezelik a jövedelmüket, mert annak van döntő jelentősége, hogy a jövedelem felhasználása közös célok érdekében közös döntéshozatal alapján történjen.

Jelen esetben az élettársi kapcsolat fennállásának ténye a bizonyítékok okszerű, a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő mérlegelésével megállapítható volt.

A gazdasági közösség fennállását, a közös célok érdekében történő együttműködést nem csak a felperes állította, hanem a tanúk többsége, illetve azt néhány ponton az I. r. alperes elismerése is alátámasztotta.

A felperes és az I. r. alperes korábbi, önálló életvitelükkel szakítva közösen vásároltak ingatlant együttélés céljából és ezen, közös tulajdonú ingatlan felújítására az I. r. alperes jelentős energiát (pénzt, munkát) fordított. Az ingatlanban folyó munkálatokban időszakonként a felperes is részt vett. Az I. r. alperes maga is elismerte, hogy a felperes közreműködött a ház kifestésében. Nem vitatta azt sem, hogy a felperes fia dolgozott a

különvagyonát képező barackosban, illetve, hogy a felperes feladata volt az értékesítés. (A felperes fiának meg nem cáfolt előadása szerint a felperes még előrehaladott terhes állapotban is „piacozott”, árulta a barackot.)

Az I. r. alperes a felperesi vagyonleltárban feltüntetett ingóságok közül több vagyontárgy közös vagyoni jellegét nem vitatta, illetve a 2008. december 5-i előkészítő iratában az szerepel, hogy „nem tudom milyen meggondolásból említi a felperes, hogy az Allianz Hungária Biztosítónál kötött életbiztosítását saját fizetéséből gazdálkodta ki, hiszen életközösségben és bizonyos mértékű gazdasági közösségben élünk, így az így megtakarított összeg is nyilvánvalóan közösen számít”. (Utóbb ezt a nyilatkozatát – téves megfogalmazásra hivatkozva – visszavonta, de ennek elfogadható indokát nem adta.)

Helyesen jutott tehát az első és a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felperes és az I. r. alperes között az élettársi közösség az együttélés, az érzelmi közösség és a közös gazdálkodás szintjén egyaránt megvalósult. Közösségük összetartozó családként működött, függetlenül attól, hogy nem voltak „közös kasszán”. Bizonyítást nyert ugyanis, hogy a mindennapok szintjén a közös teherviselés, a feladatok megosztása és annak finanszírozása olajozottan működött és távlati céljaik érdekében is összefogtak a saját maguk, illetve gyermekük otthonát biztosító ingatlan megvásárlása, illetve annak felújítása érdekében.

Az I. r. alperes a felülvizsgálati kérelmében azt is sérelmezte, hogy ugyan a perben eljáró bíróságok megállapították az élettársi kapcsolat fennállását és ennek körében a közös gazdálkodást, azonban a szerzésben való közreműködés arányát nem tárták fel.

Ez azonban a közbenső ítéletnek nem volt szükségképpen tárgya. A bíróság a Pp. 213. § (3) bekezdése szerinti közbenső ítéletében – jogszerűen – a keresettel érvényesített jog, tehát az élettársi közösség fennállásának kérdéséről döntött. Ennek alapján kerülhet sor az eljárás második szakaszában az életközösség fennállása alatt szerzett közös vagyon megosztására a bíróság által megállapításra kerülő szerzési aránynak, a szerzésben történt közreműködésnek megfelelően.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a jogerős közbenső ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az I. r. alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. §-a (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint őt kötelezte a Legfelsőbb Bíróság a felperes felülvizsgálati eljárási költségének viselésére.

A 6/1986./VI.26./ IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az I. r. alperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 36.000 forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Budapest, 2010. november 9.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró.

A kiadmány hitelével: tisztviselő